

APEL PUBLIC Consiliul pentru Egalitate, Oficiul Avocatului Poporului și organizațiile societății civile solicită Comisiei Juridice, Numiri și Imunități să definitiveze proiectul de lege nr. 301 privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată astfel încât legea să fie funcțională și să apere victimele acestor tipuri de infracțiuni

Vineri, 17 decembrie 2021, Comisia Juridică, Numiri și Imunități a organizat o ședință de lucru pe marginea proiectului de lege nr. 301 (*varianta comasată cu proiectul nr. 277 din 20.06.2016*) pentru modificarea și completarea unor acte legislative privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată. Versiunea proiectului discutată este cea din anul 2019, în versiunea amendamentelor depuse de trei deputați din Frațiunea Partidului Acțiune și Solidaritate, disponibilă la [documente adiționale](#) (versiunea 2019 (amendamente) a proiectului în continuare).

Reamintim că proiectul de [lege nr. 301](#) a fost aprobat în prima

lectură de Parlamentul Republicii Moldova pe data de 8 decembrie 2016. Proiectul de lege reprezintă un set de amendamente legislative ale Codului Penal și Codului Contravențional, care se referă în primul rând la definirea motivelor de prejudecată, revizuirea infracțiunilor de bază și a agravantelor care vizează faptele motivate de prejudecată. În perioada 2019-2020[1], în cadrul a două consultări publice, au fost formulate mai multe amendamente pe marginea proiectului de lege de organizațiile societății civile și alte instituții publice.

Semnatarii apelului atrag atenția asupra faptului că, în urma ședinței de lucru organizată de Comisia Juridică, Numiri și Imunități, pe data de 17 decembrie 2021, nu este clar care este varianta finală a proiectului de lege care va fi supus votului în Plenul Parlamentului, acesta nefiind publicat pe pagina oficială a Parlamentului.

De asemenea, în contextul propunerilor Ministerului Justiției prezentate în cadrul acestei ședințe de lucru, CPPEAE, Oficiul Avocatului Poporului (OAP) și organizațiile societății civile recomandă:

- 1. Păstrarea criteriilor „vârsta”, „opinii politice”, „stare de sănătate” și „origine socială” în Art. 134¹⁴ Motive de prejudecată, Cod Penal, în versiunea 2019 (amendamente) a proiectului.**

Rapoartele și analizele CPPEAE[2] indică invocarea acestor criterii ca fiind la baza unor practici discriminatorii și a unor prejudecăți ce pot avea și forme de manifestare penale. De asemenea, rapoartele de monitorizare[3] ale Asociației Promo-LEX arată ca criteriile menționate stau la baza discursurilor de ură și instigare la discriminare identificate în perioada 2018-2021.

- 1. Excluderea alin. (2) din articolul 346 al Codului Penal, din versiunea 2019 (amendamente) a proiectului.**

Alin. (2) art. 346, Cod Penal, este formulat mult prea vag și introducerea acestuia reduce la zero esența întregului articol. Asemenea excepții nu sunt prevăzute de Recomandările de Politică Generală nr. 7 și 15 ale Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (CERI) a Consiliului Europei, care setează standarde specifice adresate combaterii discursului și infracțiunilor motivate de prejudecată. Menținerea unui asemenea alineat ar putea da legitimitate oricăror acțiuni sancționabile în baza articolului 346, ceea ce ar reduce utilitatea normei respective la minim. Practic, prin includerea acestui alineat, investigarea faptelor ce cad sub incidența normei prevăzute de art. 346 va rămâne în continuare imposibilă datorită invocării unor excepții vagi care denaturează însăși esența penalizării faptelor respective.

Atragem atenția că asemenea excepții nu se regăsesc în reglementările internaționale cu privire la discursul și infracțiunile motivate de prejudecată și nici în Codurile Penale ale mai multor state care au introdus pedeapsa penală pentru infracțiuni motivate de prejudecată și discurs de ură.

1. Completarea Codului Contravențional la categoria contravențiilor ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice:

Modificările propuse la Codul Contravențional se referă la agravante pentru contravențiile generale, însă nu este propusă nici o normă de bază, care să reglementeze faptele motivate de prejudecată, în special discursurile care instigă la ură, discriminare și violență.

Menționăm că tangențial modificările propuse la articolele 69 (Injuria) și 70 (Calomnia) ar putea asigura sancționarea discursului care instigă la discriminare, însă doar în limitele contravențiilor reglementate. Orice alte fapte care instigă la discriminare, cum ar fi diverse manifestări ale

rasismului, xenofobiei, antisemitismului și homofobiei, care nu conțin componentele contravențiilor de injurie sau calomnie, vor rămâne nesancționabile.

Considerăm necesar să fie inclusă o normă separată la categoria contravențiilor ce atentează la drepturile politice, de muncă și la alte drepturi constituționale ale persoanei fizice, care va reglementa discursul care instigă la discriminare, având la bază motive de prejudecată, după cum urmează:

Articolul 70¹. Instigarea la discriminare

Acțiunile intenționate, răspândirea în public a mesajelor în formă scrisă, desen sau imagine, diseminarea informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-media sau prin intermediul unui sistem informatic, îndreptate spre incitare la discriminare, bazate pe motive de prejudecată,

se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore.

În acest sens, CPPEAE, OAP și organizațiile societății civile reiterează importanța definitivării proiectului de lege nr. 301/2016 și acceptarea amendamentelor formulate de organizațiile societății civile, precum și a recomandărilor organizațiilor internaționale (Recomandările formulate de Comitetul ONU pentru Drepturile Omului, în cadrul ciclului II al [Evaluării Periodice Universale](#) din 2016, [Comitetul ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare a femeilor](#), [Comitetul ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale](#), [Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței](#) (ECRI) a Consiliului Europei etc.) care va duce la creșterea gradului de responsabilitate a actorilor implicați în utilizarea discursului de ură și va oferi posibilitatea de a combate eficient infracțiunilor motivate de prejudecată.

CPPEDAE, OAP și organizațiile societății civile îndeamnă organizațiile internaționale și partenerii de dezvoltare să atragă atenția asupra procesului de definitivare a proiectului de lege nr. 301/2016 în conformitate cu standardele internaționale.

Astfel, semnatarii

SOLICITĂ

1. Definitivarea proiectului de lege nr. 301/2016 privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată în conformitate cu recomandările indicate mai sus, și anume:
 - Păstrarea criteriilor „vârsta”, „opinii politice”, „stare de sănătate” și „origine socială” în Art. 134¹⁴ Motive de prejudecată, Cod Penal, în versiunea 2019 (amendamente) a proiectului de lege.
 - Excluderea alin. (2) din art. 346 Cod Penal (versiunea 2019 (amendamente) a proiectului de lege) și
 - Completarea Codului Contravențional cu art. 70¹.
2. Publicarea variantei finale a proiectului de lege nr. 301/2016 privind reglementarea infracțiunilor motivate de prejudecată pe pagina web a Parlamentului, înainte de trimiterea acestuia Plenului Parlamentului pentru a fi adoptat în lectură finală.

Lista autorităților și organizațiilor semnatare poate fi accesată [aici](#)

Apelul este deschis pentru subsemnare!

Persoana de contact:

Irina Corobcenco

Asociația Promo-LEX

E-mail: irina.corobcenco@promolex.md

[1] Pe data de [22 octombrie 2019](#) și pe data de [5 martie 2020](#) au fost organizate consultări publice pe marginea proiectului de lege nr. 301/2016.

[2] CPPEDAE, [Discriminarea în Republica Moldova](#), anul 2020 și [Studiu](#) privind percepțiile și atitudinile față de egalitate în Republica Moldova, anul 2018

[3] Asociația Promo-LEX, Raport "Discursul de ură și instigare la discriminare în spațiul public și în mass-media din Republica Moldova", anul [2018](#), anul [2019/1](#), anul [2019/2](#), anul [2020](#) și anul [2021](#).